

33.

Protokols Nr. 33.

Satversmes komisijas 1. spākšķikomisijas seinde 7.aprīlī
1921.gads.

Prezident T.Zeelens, J.Pabriks, P.Menders, M.Skujeneiks, A.Petrewics,
A.Omols, P.Schiemans, A.Kweesla un seidel turpinajoties
ceradas A.Berze.

Debates kahrtībā

No komisijas pārrēdigēšanai nodota 1.dājas pantu
zaurskatīšanai.

No Menders eesneegto un komisijas princips peepento 25-
pantu pēnēm sekoschi redakciju:

"Saeimas lozeklim ir teesiba attiekties no leevības
doschanai"

1) par personām, kurās vienam, ka tautas preekschstāvīm ustīzejuscha
kahdus faktus vāj sinas,

2) par personām, kurās vienam, ispildot sawas tautas preekschstāvī
peenākumus, ustīzejuschas kahdus faktus vāj sinas,

3) par pasāksem scheem fakteem un vienam.

52.pants.

Pantu pēnēm sekoschi redakciju:

"Likumdosonānas teesibas pāeder Saeimai ka arī tautai seinh
satversme paredzēt kahrtībā un apmeklēs".

52-pants.

Pantu pēnēm sekoschi redakciju:

* Likumprojekts var eesneigt Saeimi Valsts presidents, ministru ka-
binets, ne mazak ka desmit Saeimas lozekli un Saeimas atsevišķīgā komisi-
jas, kā arī satversme paredzētos gadījumos un kahrtībā veena peektī
dala veiktēju.

53.pants.

Tanta beigas strīps wahrduš* un Saeims steidsamības kahrtībā
peepentus likumus*.

Tanta pārlabojuums peepents.

Peepen jaunu pantu ka 53- sekoschi redakciju:

* Ja Saeima ar diļi treschdājs balvu wairakumi pēnēm likuma stel-
dsamību tad Valsts presidents nemur prasit schanda likuma otrreiseju zaū-
luhkeshanu, to newar nodot tautas nobalsoschanai un tas issludinams ne veik-
lak kā treschi deina pehz tā peepemšanas*.

W. pants.

Solvexum
Tantu beem ekoscha redakzijs.

Valsts prezidentam ir vissla apuret likums spēkā nahn-
schau us diweem mēnescheem. Vipam likums jaaptur, ja to pēpresa ne
masak li weens treschim dala Saeimas *lai redību*.

34

Nahkošm sende 9 aprīlt 5. deens.

Prezidents

F. Jelins

Sekretārs

H. Saks

F. Jelins

f= 22.

35

Sekretars mēs I.apakškomisijas sēdes 9/IV. - 21.00

Pecītākās: Zemīns, Purgalis, Bergs, Vonders, Skujeneeks un
Petrowīzs.

- § 26. Pēnīz pirmsām dienām teikumē cīņā sekošā Jāņu svētku
"Sākums" vācības valstes prezidents vaj 1/3 daļu deputātu,
kur ielēdot 7 decembra laikā, nevēlētās ne vienības pēcpilsētā
nas Saeimā".
- Šoī panta beigu daļu sahkot ar vairīgām tās augschmī-
nēto dienās neīmēdīt laikā u.t.t., atstāj us nākoscī
komisijas sēdi.
- § 27. Vairīdu vēstīj "bet ne vēlīk, ka desmitā deņēmī" leik vairīdu;
"bet ne vēlīk ka zinātu dīvīgā mit pirmsām deņēmī".
- Apspreesshot jaunajā par ministru prezidenta nosaukumi
nolemj "ministrs-presidentis".
- Vairīrunajot § 9., Skujeneeks ieik preekschī strihpot vairī-
dus: "tanis robežas, kuras ir noteiktas starptautiskos
likgumos". Pēnīz garākām debatēm Skujeneeks sāvu preekschī-
līkumā nospēm.
- § 11. Nolemj vēlīsākām nolikt us oktobra pirmo svētdienu.
Jaunajam parlamentam Jāsnākā I novembrī".
- Tahjak nolemj parlamenta ilgumu ne ilgak ka us 3 gadiem.
- § 17. Teicīack sahkuma vairīdu." Ekschejas darbības un kārtības
noteiksanchei".
- § 20. Čīvarp vairīdeem "peenahkumus" un "tad" likt vairīdu ka ari
ja Saeima ir eerosinājusi prezidenta atlaischanu"; strihpot
vairīdu beigās sahkot ar "ka ari" u.t.t.
- Strihpot vēl vairīdu "vaj ilgstoschas, grūti dzīdināmas
slīmības dekl. newar lispildit savus peenahkumus". Tahjak
strihpot pēsinīmi.
- § 22. Sāk ar vairīdeem:" 41.panta paredzētā gadījums".
- § 25. Vairīdu "tāds" pat kārtībā liķīs beigam strihpot un vīnu
veeta leek " Saeima ar 2/3 balsu vairākumā".
- § 52. Pēndejo teikumi strihpot.

Preekschīsēdētājs:

F. Zelber

Sekretārs:

L. Cīsals

36.

PROTOKOLS Nr.23.

SATWERSMES KOMISIJAS I APAKSCHKOMISIJAS SENDE

12 aprili 1921 g.

Piedala s : Zeeleins, Skujeneeks, Menders, Bergs, Purgals, Petrewizs, Pabehrss un Osols. Sehdei turpinajoties cerodas kweesis.

§ 10. Nolemj schi paragrafa pehdejo teikumu : " Saeimas pilnwaras sahkas ar tas pirmo sehdi " - strihpot.

§ 11. Peegem pantu sekoschā redakzija : " Saeimas wehleschanas isdaramas oktobra mehnescha pirmajā gwehtdeent."

a) § 11. Peegem sekoschā redakzija : " Jauneelehla Saeima sanahk us pirms sehdi novembra mehnescha pirmajā otrdeenā , kad ari isbeidsas eest preekschehjās Saeimas pilnwaras."

b) § 11. Peegem sekoschā redakzija : " Ja Saeimas wehleschanas 35 un 41 pantos paredsetos gadijumos noteek zitā gada laikā, tad schahdas Saeimas pilnwaras isbeidsas diu gadus pehz nahkoschās novembra mehnescha pirmās otrdeenas."

§ 18. Nolemj strihpot.

§ 3. Wahrduis pehz " Semgale " strihpo un te weetā leek " starptautiskes lihgumos noteiktās robeschās."

a) § 29. Redige sekoschi : " Weena un ta pate persona newar buht par valsts presidentu iigak kā 10 gadus no weetas.

§ 26. Panta beigas sahket ar pehdejo teikumu redige schā :

Par katru Saeimas lozekļa apzeetinaschanu 24 stundu laikā ir japsiņo Saeimas presidijam, kursch sesijas laikā par to zet preekschā nahkoschā Saeimas sehde. Laikā starp sesijam lihds sesijas sanahkschanai par deputata etswabimaschanu waj patureschanu apzeetinajumā lemj presidijjs.

§ 58. Preekschpehdeja teikumā strihpo pehdejos wahrduis : " seguhst xpm spēhku " un wipu weetā leek " publizejams ".

§ 56. Strihpo pirmā weetā " Saeimu " un otrā weetā pehz wahrdeem " Saeima " seleek wahrduis sekawās " resp. Tauta."

Preekschschetajs

Sekretars

PRO T O K O L S . Nr. 24.

3X

SATWERSMES KOMISIJAS I APAKSCHKOMISIJAS SEHDE

13 aprili 1921 g.

Peedalās : M. Skujeneeks, J. Pabehrss, F. Zeelens, A. Petrewizs, F. Menders,
P. Schiemans, A. Kweesis, J. Purgals un A. Osols.

D e n a s k a h r t i b a :

Satwersmes komisijas 12 aprīļa sehdes apakschkomisijas I Dalas
atpakaļ nodoto pantu redigeschana.

Schiemaja eenasto un peepento pantu redige sekoschi :

" Sacimā lozeklis nedrihkst pats, neds ari us zitas personas wahrdu
pirkt waj nomot walsts ihpaschumus un atrastees pasuhtijumu un kon-
zesiju lihgumi, ka ari zitu lihdsigu lihgumu atteezibā ar walsti.
Tas pats atteezas ari us ministreem, kuri naw Sacimā lozekļi."

Us Petrewiza preekschlikuma peenemto domu isteiz sekoschi :

" Ministreem, ja ari wipi naw Sacimā lozekļi ir teesiba peedalitees
Sacimā un tas komisiju sehdes, eesneegt papiildinajumus un pahriaboju-
mus pee likumprojekteem."

Eeweetojums nodāja par ministru kabinetu,

Berga eesneegumu redige :

§ 36 - " Wasts presidentam ir padots wiss wasts brugotais spēhks.

Kara laikam winsch eeza, wirspawehineku."

Preekschsehdestajs

Sekretars

38

No. 25.

Satversmes komisijas 1.apakschkomisijas seines protokols no 16.aprila 1921.
Peedalas: Zeelens, Menders, Petrewitzs, Schiemans, Purgals, Patbehrss, Kweesis, Osols
un Skujeneeks.

Deenās kahrtiba:

Jautajums par Satversmes likuma 1.dāļas pahrstrandaschanu.

SCHIEMANS.Tā kā isstrahdato projektu isgansa sozialdemokrati - usdot diwee m
wipu lozekleem isstandat jaunu projektu.

PETREWITZS. Jawēenojas un jaatrod kahds kompromisa lehmums atteezibā par
walsts presidenta wehleschanu. Sozialdemokrati waretu peekrist
us to, ka walsts presidentu eewehl Saeima, tomehr wiensch naw wee-
nā personā ar Saeimas preekschsehētāju. Wehl jawēenojas par pan-
teem, atteezibā us ~~wahmētākā~~ immitati.

KWEESIS. Semneku Saweeniba paleek pee sawām domam atteezibā us walsts pre-
sidenta wehleschanām. Personīgi Kweesi ari neapmeerina pants par
immitati. Tomehr to wiensch neatrod par pamatu balsot pret projektu.
Atrod ka scho strindigo jautajumu isschkirs komisija waj Satversmes
Sapulze.

ZEELENS. Ir loti no swara isstrahdat Satversmi, kas buhtu peepemams wiseem
Satversmes Sapulzes lozekleem. Istrahdatais projekts par dauds izsel
personigas waras raksturu. Jaatrod tāds konstituzijas projekts, kur
visumā buhtu peepemams Satversmes Sapulzē weenbalsigi.

MENDERS. Jasauz panti, kureem ir principiela domu starpiba. Atrod ka tomehr
pamatu domu starpibas nowehsst nebuh sēspējams. Sīkumos weeno-
schanas buhs guhstama.

KWEESIS. Isdarit weenu otru neswarigu pahrmaiņu un eesneēt komisijai. Pehz
leelaka laika tresčā lasijumā pehz plaschakas domu ismaipas buhs
eespējams dariht leelakas pahrmaiņas.

MENDERS. Isstrahdat pilsoņu deputateem jaunu projektu 1) pasminot wehlestāju
skaitu preeksch eerosinajuma, 2) paredset pantu par kara stahwokli,
3) grosit pantus par immitati un 4) saschaurinat walsts presidenta
kompetences, sevischki atteezibā us wipa wirspawehlneezibu.

PURGALS. Pahrgrosijumsem naw ~~jaunās~~, kaut kas ~~jāvēja~~ lāi buhtu jauns
projekts un tādejādi jaikwidē formēlas wehleschanu sekas.

SKUJENEEXS. Par pamatu pēmt komisijas strādīto projektu eesneēset pahr-
bojumus un stātees pee pantu lasischanas. - Walsts kontroli vā

war psepmi. Weil Jaweenojas par lasischanas kahrtibu komisija.
waretu esteikt komisijs tikai dawos lasijums. - to joprojmu. —
N o l e m j : nemt pa komisijas atraidito projektu par pamatu un pahreit
us pantu lasischanu.

MENDERS. Leek preekschf leetot ne paragrafus, bet wahrdu: "pants", nosihmi "§"
strihpot - to peenem.
Pee 23.panta redige: "Sasima ewehl komisijas un noteiz to lezerlu skaitu.."
Pee 26.panta redige: "1) godu aisskaroschu simas, sinodams, ka tas nepateesas,
waj..."
Pee 28.panta strihpot :"ispemot 26.panta paredseto gadijumu...."
31.pants:"Sasimas lozekli saken atalgojum". —

Preekschaeftaiks:

F. Zelen

Sekretars:

H. ossels)

PROTOKOLS Nr 26.

SATWERSMES KOMISIJAS I APAKSCHOMISIJAS SEHDE 18 aprilli 1931g.

Peedalas : M.Skujeneeks, F.Zeeleins, F.Menders, J.Purgals, A.Kweesits, P. Schihmans, A.Osols un A.Petrewizs.

Beenas kahrtiba :

Satwersmes projekta I dalas zaurskatischanas turpinajums.

Pee 41 panta wahrda " weestā leek wahrdu " stahjas ".

49 panta beidsamo teikumu eesahkar wahrdeem : " Ja eewehi agrako presidentu, tad Saeima " .

Pee 55 panta wahrda " jaisrauga " weestā leek wahrdu " jaazina " .

58 pantu strihpo.

59 pantā eesprausch starp wahrdeem " Saeimas lozekļi - ir teesiba " wahrdu " un ministre piņwarotam atbiidigam valsts amata personam " .

Pee 61 panta Zeeleins leek preekschā ikt " desmit deputati " weestā " pēzī deputati " - to peņem.

Tapat leek preekschā - " peektā daļa veiktajū " weestā ikt " desmi daļa veiktajū " .

Schihmans atrod par wajadsigu saskaitu deputatu skaiti, kursch eerosina likumprojektus ar atteesigu daļu veiktajū skaitli.

Atstahj " weena peektā daļa veiktajū " .

Pee 64 panta leek - " nosakamas leetas " weestā " isschikramus jautajimus " .

65 pantu redige sekoschi : " Valsts presidents issludina Saeimā pēmtoš likumus ne agrak kā septītā un ne veiktak kā diwdesmit pirmā deenā pēzī tā peņemschanas. Likums stahjas spehkā tschetrapazmit deenās pēzī issludinaschanas, ja tamī nav noteikts zits terminsch. " .

66 pantā wahrda " waids " weestā leek wahrdu " kahrtā " .

67 panta beidsamo teikumu redige sekoschi : " Ja Saeima likumu negroša, tad valsts presidents otrreis eerunas newar zelt. " .

Firma teikumā strihpo wahrdu " kahda " .

Pee 68 panta leek " weenas desmitās daļas veiktajū " weestā " weena diwdesmitā daļa veiktajū " .

72 pantā strihpo wahrdu " deputatu " .

77 pantu Petrewizs leek preekschā strihpot - to atraida.

Pēzī tam eesneeds jaunu redakciju, norakstītu no Turzijas satwersmes, kur kabinetam teesiba isdot likumus tikai ahrkahrtejos gadijumos.

to atraida.

78 panta sahkumu redige sekošči : " Ja wa-sti apdraud ahrejs oē-naidneeks waj ja wa-sti waj tas da, ir iszhiess waj draud is-zetees aekschejs nemaers, kursch apdraud pastahwoscho wa-sts ee-kahrtu, tad ministru kabinetam ir teesibas u.t.t."

Pee 84 panta Petrewizs leek preekschā pesveenot ka meerteesnenschus eezej wispaħrejhs, teeschħas u.t.t., to atraida, tapat straida tesi par swiehrinatu teesam, kuras ċewdadas 5 gadu laikā.

Pants pa-aek negrosits.

82 panta " wahrdū " tee organi " weetī leek wahrdū " eestahdes".

Pantus par wa-sts kontro-i peepem kā 7 noda, u.

Besneeds diwus variantus.

I. Variants. " Pee teesleetu ministrijas pastahw sevischka pat-tahwi ga kollegiala kontroles eestahde, kura pahrbauda wa-sts saimneezibas norehkinus un wa-sts mentas stahwokki.

Kontroles eestahdes presidentu un ī-żekjuu eezej, un apstiprina am taħbi paschā kahrtib, ka teesneschus un wiċċi naw atzeljami.

II. Variantta. " Wa-sts kontrole ar sawu zentraliun wa-stejha ee-stahdem sastahda atsevischku kollegialu diku Latvijas Republikas pahrwaldes eekahrtu un ir padotā teesschi Tautas Parlamenti. Wa-sts kontroleeri eezej parlaments us 3 gadeem un par to laiku tas ir ne-atzeljams. Tuwako nesaka sevischks likums par wa-sts kontroleeri."

Preekschehdetajs

Sekretars

F. Juhu
H. Ossols

PROTOKOLS Nr.27.

(4)

SATWERSMES I APAKSCHKOMISIJAS SEHDE 23 aprīlī 1921 g.

Piedalītās : P.Zeclens, A.Petrevīts, M.Skujeneiks, A.Kveesīs, J.Purgāns
A.Osele, un Ir.Monders.

Deinas kahrtībā : Ūs Satversmes komisijas pēcprieto pamata principu pamata 7 nodas par valsts kontroli redakcionala iestāžu veicināšanai.

Purgāns ja nav veenodzīvējis ūs to, ka valsts kontroleerim dod piņķu neatkarību neatkarību, tad par valsts kontroli Satversmē neko noteikt.

Fehz garsīkam debatam veenojas par sekoschu redakciju, kurā no daļu par valsts kontroli pēcpriem dienos pantes :

- 1/ Valsts kontrole ir neatkarīga kolegiāla cestāhds;
- 2/ Valsts kontrolei ir ceļš un apstiprina amatā tādā paschā kahrtībā, ka teesneschus, bet tikai uz noteiktu laiku, kurā viņi ir neatceļumi. Valsts kontroles sekhārtu un kompetences nosaka se vischķā līkums.

Atcezībā par tālāko 1 daļas līsijumu kahrtību veenōjas seko schi : Preksch satversmes projekta 3 līsijuma Satversmes sapulču pahrābojumu esneidsami nedēļu pirms atcezīgas Satversmes Satversmes sehdes. Kandēj Satversmes komisija esneids Satversmes Satversmes presidijam preksch-ikumu atcezīgi preksch schī spezialī gedījuma papi dināt kahrtības ruti.

Otre līsijuma komisija pēcpriem 25 aprīlī.
^{treschā}
Beprekschā līsijuma komisija pahrābojumi esneidsami rakētiski, kurus sakopotus noweik.

Pahrābojumus pēcpriem apakschkomisijā līhds 3 maijam. Komisijas prekschschēdētājs līhds 7 maijam tēs iedā-a komisijas -ozekiem un 9 maijā sahk 3 līsijumu.

Prekschschēdētājs :

Sekretārs :

